

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Miljöstrategisk Näringslivsutveckling

Resultat från enkät bland tillståndspliktiga & tillståndsprövade företag inom Jönköpings län

■ Miljöstrategisk Näringslivsutveckling

Resultat från enkät bland tillståndspliktiga &
tillståndsprövade företag inom Jönköpings län

Titel	Miljöstrategisk Näringslivsutveckling – resultat från enkät bland tillståndspliktiga & tillståndsprövade företag inom Jönköpings län
Författare	Annelie Johansson
Layout	Annelie Johansson
Beställningsadress	Länsstyrelsen i Jönköpings län, Miljöskyddsenheten, 551 86 Jönköping Telefon 036-39 50 00 (vx)
Webbplats	www.f.lst.se
Kontaktperson	Annelie Johansson, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Direkttelefon 036 – 39 50 72, e-post annelie.johansson@f.lst.se
Meddelande	Nr. 2003:43
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—03/43--SE
Referens	Annelie Johansson, miljöskyddsenheten, november 2003
Upplaga	550 ex.
Tryckt på	Länsstyrelsen, Jönköping 2003

Förord

Att kunder och leverantörer ställer miljökrav är ofta en bidragande orsak till att företag miljöcertifierar sig. Hur företaget väljer att använda sitt miljöledningssystem är dock avgörande för hur framgångsrikt miljöarbetet blir, dvs om miljöledningssystemet bidrar till att minska företagets miljöpåverkan.

För att få miljöledningssystemet att bli ett betydelsefullt verktyg krävs att företagets system för egenkontroll kopplas samman med företagets produktutveckling. Miljöfrågan måste bli en lika självklar del i tillverkningsprocessen som kvalitet och användarvänlighet. Annars är risken stor att miljöledningssystemet endast blir en administrativ börda och skapar onödigt pappersarbete.

För att uppnå en hållbar tillväxt måste företaget kartlägga de material och energiflöden som är viktigast i ett livscykelperspektiv för att se hur produktens miljöpåverkan kan minska. Det handlar om att integrera ett produktorienterat livscykel tänkande med miljöledningssystemets ständiga förbättringar.

Än viktigare är ledningens engagemang och att all personal inom företaget involveras i miljöarbetet eftersom miljöarbetet i mångt och mycket handlar om kunskap och kompetensutveckling för att bättre lära känna processens, produktens, råvarumaterialens och ingående kemikaliers enskilda och sammanvägda miljöpåverkan. Härvid är den egna egenkontrollen inkl företagets kunskapsuppbyggnad, rutiner för skötsel och underhåll, identifiering och värdering av risker samt förhållningssätt gentemot miljöbalkens försiktighetsprincip, lokaliseringsprincip och produktvalsprincip av yttersta vikt.

Resultaten av föreliggande enkät visar att många företag är på god väg att finna formerna för en god egenkontroll. Det löpande miljöarbetet kräver dock liksom miljöledningssystemen ständiga förbättringar varför det aldrig går att slå sig till ro och tro att man är klar. Riskbedömningen förändras över tiden tack vare ökad kunskap om t ex kemiska produkter, vilket leder till krav på ökad försiktighet som kan komma att ändra utfallet av företagets riskvärdering etc.

Med utgångspunkt från att vi inte ärvt jorden av våra föräldrar utan lånat den av våra barn har vi allt att vinna och inget att förlora.

Lycka till i ert fortsatta miljöarbete!

PS: Rapporten finns även att ladda ner från länsstyrelsens hemsida www.f.lst.se

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	6
BAKGRUND	8
Pågående miljöarbete inom näringslivet i Jönköpings län	8
Företagande och miljöarbete i F-län	9
Företagande och miljöarbete - en generell beskrivning	10
ALLMÄNNA FRÅGOR	11
Omsättning	11
Antal anställda	12
Tillsynsmyndighet	12
FÖRETAGETS MILJÖARBETE	13
Kunskap om egenkontrollförordningen	13
Organisatoriskt ansvar	14
Drift- och skötselinstruktioner	16
Undersökning – Riskbedömning	18
Kemikalieförteckning	20
Övrigt miljöarbete	21
Marknadsföring av miljö – Trender	24
Nätverk – Branschtillhörighet	25
ALLMÄNT OM FRAMTIDEN	26
Lönsamhet	26
Tillståndsprövning	27
INFORMATION OCH STÖD FRÅN LÄNSSTYRELSEN	28
Upplevd information – Informationsbehov	28
SYNPUNKTER	31
BILAGA	34

Miljöstrategisk näringslivsutvecklig

miljöarbete inom näringslivet i Jönköpings län

SAMMANFATTNING

Som initiativtagare till enkäten bland länets tillståndspliktiga och tillståndsprövade företag känns det extra roligt att enkäten väckt ett så stort intresse. En svarsfrekvens överstigande 70 % får anses som mycket bra. Vidare är det glädjande att konstatera att det råder en optimism avseende näringslivets möjlighet att åstadkomma ständiga förbättringar inom miljöområdet om än att alla inte hinner eller har ekonomisk möjlighet att ta sig ända fram till en miljöcertifiering.

Sett till resultaten av undersökningen vill Länsstyrelsens Näringslivsavdelning avge några slutliga kommentarer i frågan om länets miljöarbete.

Inledningsvis bör man givetvis fundera kring de företag som valt att inte svara på enkäten. Bedriver dessa företag ett aktivt miljöarbete proportionerligt med de företag som återfinns bland svarsalternativen eller kan man förvänta sig att det bland dessa företag återfinns ett större antal företag som inte har tid eller ekonomisk möjlighet att ta sig an miljöfrågorna. I denna fråga finns inget givet svar, då företagen givits möjlighet att besvara enkäten anonymt.

Beträffande företagens egenkontroll kan konstateras att det ännu återstår en del arbete med att informera berörda verksamheter om skyldigheten att bedriva egenkontroll, vad egenkontrollen ska innefatta och vad syftet med och behovet av att ha dokumenterade rutiner för det organisatoriska ansvaret, för kontroll och riskbedömning samt att hålla en uppdaterad kemikalieförteckning. Länsstyrelsen har av förekommen anledning inlett en systematisk tillsyn gällande företagens egenkontroll under hösten 2003 och kommer därvid särskilt att kontrollera företagens rutiner gällande hantering av kemiska produkter och avfall.

Vad gäller företagens övriga miljöarbete är det glädjande att så många företag arbetar aktivt för att certifiera sin verksamhet under innevarande eller kommande år. Förutom den internationella standarden ISO 14001 och den europeiska standarden EMAS förekommer ett stort antal andra system (såväl nationella, regionala som lokala) enligt vilka företagen försöker finna former för sitt systematiska miljöledningsarbete.

Sett till företagens behov av att söka nytt eller reviderat tillstånd under de kommande åren pågår ett internt arbete med att söka alternativ finansiering, nya arbetsmetoder och effektiviseringar i provningsförfarandet för att möjliggöra kortare handläggningstider. Ett ömsesidigt behov aktualiserat av såväl näringslivets förespråkare som den operativa tillsynsmyndigheten, eftersom en fungerande tillståndsprövning utgör en förutsättning för en hållbar tillväxt.

Vad gäller företagens behov av information om lagstiftning, allmän miljöinformation, EU-frågor och verksamhetsanknuten information verkar det finnas ett stort behov att fylla för såväl nationella som regionala och lokala tillsynsmyndigheter. Därmed inte sagt att branschorganisationerna inte har en skyldighet att hålla sina medlemsföretag informerade om sådana frågor som känns aktuella inom respektive bransch.

Länsstyrelsen kommer av förekommen anledning att uppvakta länets branschorganisationer för att undersöka möjligheten till ett mera offensivt arbete i frågan.

Slutligen kan nämnas att det för närvarande pågår ett intensivt arbete med att revidera Länsstyrelsens gemensamma webbplats www.f.lst.se. Den nya webbplatsen kommer att publiceras i månadsskiftet oktober/november 2003. Därvid kommer även första numret av *Miljönytt*, ett nyhetsbrev från Miljöskydds enheten, att publiceras och göras fortsatt tillgängligt genom e-postprenumeration. Nyhetsbrevet kommer att skickas till de företag som ingått i Länsstyrelsens enkät samt till länets miljö- och hälsoskyddskontor för vidare distribution till bl a anmälningspliktiga företag.

Med dessa ord hoppas vi att vi tillsammans inom projektområdet ”*Miljöstrategisk Näringslivsutveckling*” ska kunna skapa en av Europas främsta regioner med hållbar tillväxt.

Jönköping 2003-10-20

Annelie Johansson
miljöskyddsdirektör

Erik Tängdén
planeringsdirektör

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Jönköpings län är i ett expansivt skede inom vilket ingår att utarbeta ett regionalt tillväxtprogram (RTP) för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv. Visionen är att Jönköpings län år 2015 är ett av Europas främsta regioner med hållbar tillväxt.

Som en del av länsstyrelsens regionalpolitiska projektverksamhet sker olika satsningar bl a inom projektet ”*Miljöstrategisk Näringslivsutveckling*”. Syftet med projektområdet är att öka företagens kunskaper om miljöfrågornas betydelse, att hjälpa företag att inleda ett systematiskt miljöarbete genom egenkontroll och miljöledning samt att öka riskmedvetenheten hos länets företag vilket ger trovärdighet på marknaden och kontroll över verksamhetens miljöpåverkan.

Pågående miljöarbete inom näringslivet i Jönköpings län

För att få en klarare bild av pågående miljöarbete bland länets tillståndsprövade och tillståndspliktiga företag samt för att möta verksamhetsutövarnas behov och efterfrågan av information och utbildning inom miljöområdet togs ett beslut sommaren 2003 att, inom projektområde *Miljöstrategisk Näringslivsutveckling*, skicka ut en enkät till valda delar av länets näringsliv. Enkäten undertecknades av Näringslivsavdelningens båda nytillträdde chefer, planeringsdirektör Erik Tängdén och miljöskyddsdirektör Annelie Johansson.

Enkäten skickades till **totalt 405 företag** inom Jönköpings län. Av dessa är drygt 350 företag tillståndspliktiga enligt miljöbalken (1998:808), dvs de utgör sk A- och B-objekt enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Därutöver finns det inom Jönköpings län ca 50 företag, som idag är anmälningspliktiga (C-objekt enligt bilagan till förordningen), men som har kvar sina äldre tillstånd för verksamheten.

Enkäten som bestod av totalt 26 frågor (bilaga 1) skickades ut med B-post den 15 augusti 2003 (v 33). Svarstiden sattes t o m den 3 september 2003 (v 36). Med enkäten följde ett följebrev, förordningen om verksamhetsutövaras egenkontroll (på följebrevets baksida) och ett portofritt svarskuvert. De första svarskuverten började komma in till länsstyrelsen i slutet av vecka 34 för att därefter följa i en strid ström fram t o m v 38. Den 30 september hade **totalt 287 enkäter kommit in** vilket ger en **svars-frekvens om 71 %**.

Tre enkäter har returnerats på grund av konkurs och upphörd verksamhet. Länsstyrelsen har valt att inte skicka ut någon påminnelse till de företag som inte besvarat enkäten. Efter det att rapporten sammanställts har ytterligare sex enkäter inkommit. Svaren har databehandlats inom Länsstyrelsen men ingår inte i sammanställningen nedan.

Företagande och miljöarbete i F-län

I Jönköpings län finns dryga 8.000 företag varav fler än 3.000 betecknas som industri-företag.¹ Det stora antalet tillverkande företag är på många sätt unikt för regionen. Av de 3.000 industriföretagen är ungefär en fjärdedel klassade som miljöfarliga verksamheter enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).² Detta innebär dels att verksamheterna är tillstånds- eller anmälningspliktiga och dels att Länsstyrelsen eller kommunen är tillsynsmyndighet när det gäller frågor som rör företagets påverkan på den yttre miljön.

Jämfört med andra län står sig Jönköping relativt sett bra. Den 1 juli 2003 var 206 av länets företag certifierade enligt den internationella miljöledningsstandarden ISO 14401 att jämföra mot att det i september år 2003 fanns totalt 3.165 ISO 14001-certifierade företag i hela landet.³ Av länets ISO 14001-certifierade företag är ungefär en fjärdedel (dvs ett knappt 50-tal) tillståndspliktiga enligt miljöbalken.

Samtidigt visar länsstyrelsens erfarenheter av miljötillsyn att en stor andel av länets tillståndspliktiga företag inte har tillgång till personal med miljökompetens och har svårt att se ekonomiskt utrymme för att anställa särskild miljökompetens. Verksamhets-utövare har dessutom ofta svårt att hålla sig informerade om gällande miljölagstiftning och om verksamhetens miljöpåverkan. Hos vissa företag, främst bland de mindre, är insikten om miljöarbetets betydelse för näringslivets tillväxt och samhällsutveckling så låg att man inte ens ser behovet av att ha sådan kompetens eller att upphandla sådan kompetens då den är oundgänglig, t ex vid tillståndsprövning, besiktningar och rapportering till tillsynsmyndigheten. En bild som bekräftas av kommunernas erfarenheter av miljötillsyn⁴.

Att inte ha tillräcklig miljökompetens i en tid av allt större krav och skyldigheter inom miljölagstiftningen *hotar lönsamheten* hos ovan beskrivna verksamheter. Ett hot som inte enbart handlar om att vid lagbrott riskera att bestraffas med miljöstraffavgift och åtalsanmälan om brottsmisstanke till åklagaren, utan också om att inte vara tillräckligt förberedd för att möta kund- och marknadskrav inom miljöområdet. Denna situation är således en uppenbar risk dels för regionens konkurrenskraft och möjligheter till hållbar tillväxt, dels för länets miljö tillstånd.

---

¹ Företagsfakta och www.scb.se

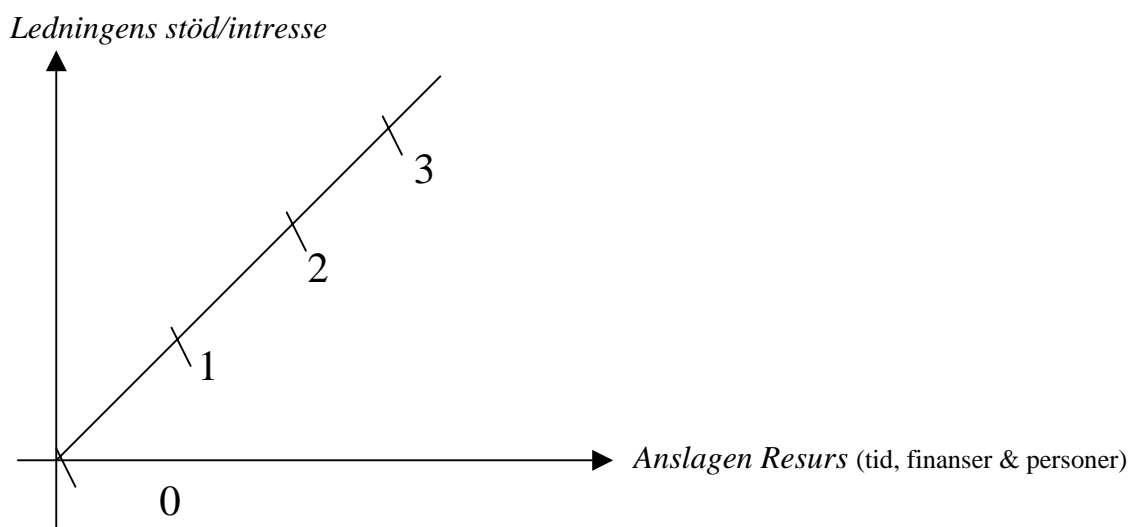
² Antalet tillstånds- och anmälningspliktiga är uppskattning.

³ <http://www.environ-cert.com/sweden/sweden.htm>, 2002-12-15

⁴ se t ex Jonasson, Jörgen, Verkstadsanläggningar i Värnamo kommun. Ett tillsynsprojekt, april 2002

Företagande och miljöarbete - en generell beskrivning

Miljöfrågornas betydelse för företagandet har ökat markant under de senaste åren. Kunder ställer allt högre miljökrav och miljölagstiftningen har stärkts genom införandet av miljöbalken. Dessutom har andra aktörer som massmedia, det omgivande samhället, intresseorganisationer, försäkringsbolag m.fl. ögonen på företagens miljöarbete. Detta gör att företag med bristande strategi att hantera dessa krav från omgivningen står inför en besvärlig situation och riskerar sin konkurrenskraft. I praktiken varierar naturligtvis olika företags förhållningssätt till miljöfrågan och i figuren nedan illustreras en generaliserad bild av fyra olika nivåer av miljöstrategier som företag kan tänkas ha.

Figur 1. Fyra olika nivåer på företags sätt att hantera miljöfrågor

Källa: Egen bearbetning av Larsson, 1996, s 145

0-1 Utan eller med bristfällig strategi

Företag med detta synsätt saknar eller har en bristfällig strategi för att arbeta med miljöfrågor. Detta gör att man sällan uppfyller de lagkrav som ställs på miljöområdet. Bristen på kunskap om miljöfrågor är ofta så stor att man inte vet vart man ska vända sig för att skaffa nödvändigt kompetens då s k *beställarkompetens* saknas.

1-2 Defensiv strategi

Företaget uppfyller ställda lagkrav på miljöområdet men är dåligt förberedda för förändringar och möter dessa genom akuta punktinsatser.

2-3 Preventiv strategi

Företaget agerar för att miljöanpassa produktion och produkter samt för att möta kund- och marknadskrav. Miljöarbete sker systematiskt och egenkontrollen fungerar bland dessa verksamheter. Miljöledningssystem (som t ex EMAS, ISO 14001 etc) tillämpas vilket ger företaget trovärdighet på marknaden och kontroll över verksamhetens miljöpåverkan.

3- Offensiv strategi

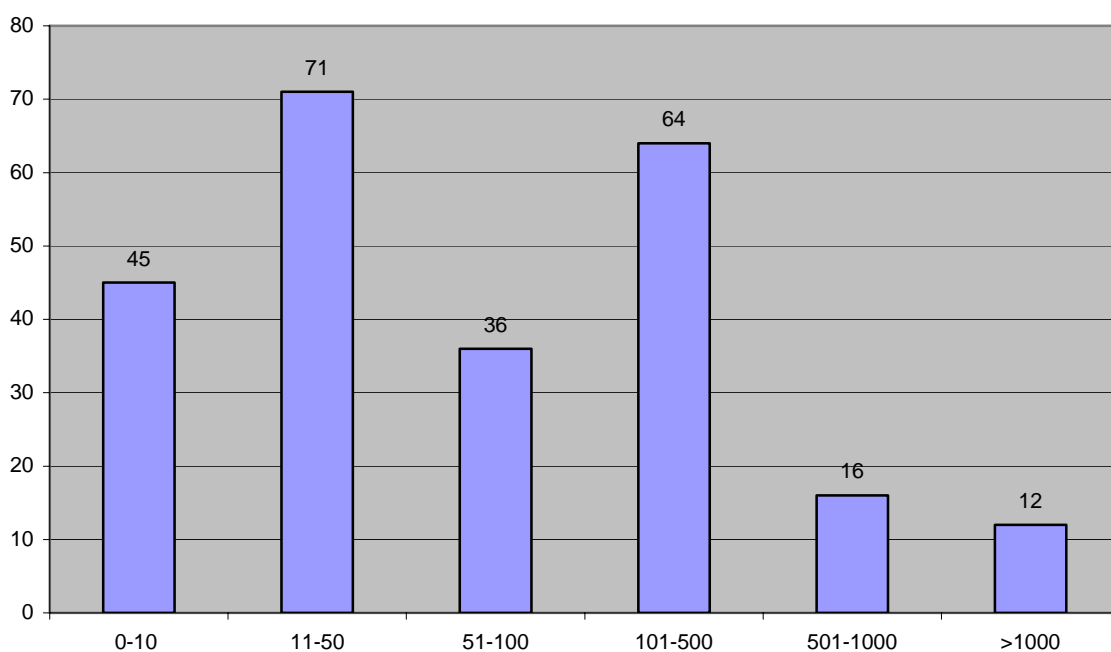
Företaget har en ambition att ligga i miljöarbetets frontlinje. Miljöarbetet har affärsstrategiskt central roll och miljöfrågan är tydligt integrerad i företagets profil.

ALLMÄNNA FRÅGOR

Företagens omsättning (fråga 1)

Totalt har 244 företag (85 %) bevarat frågan och angett sin ungefärliga omsättning under föregående år. Omsättningen hos dessa företag varierar mellan 0,3 och 2.500 Mkr. Svaren innefattar 271 verksamheter till följd av att vissa företag, främst större bolag, lämnat in en gemensam enkät för flera verksamheter inom samma företag. Av detta skäl kan nedan redovisade uppgifter om företagens omsättning ge en missvisande bild, eftersom angiven siffra innefattar den totala omsättningen för hela bolaget. Möjligen ingår även verksamheter som inte återfinns i Jönköpings län.

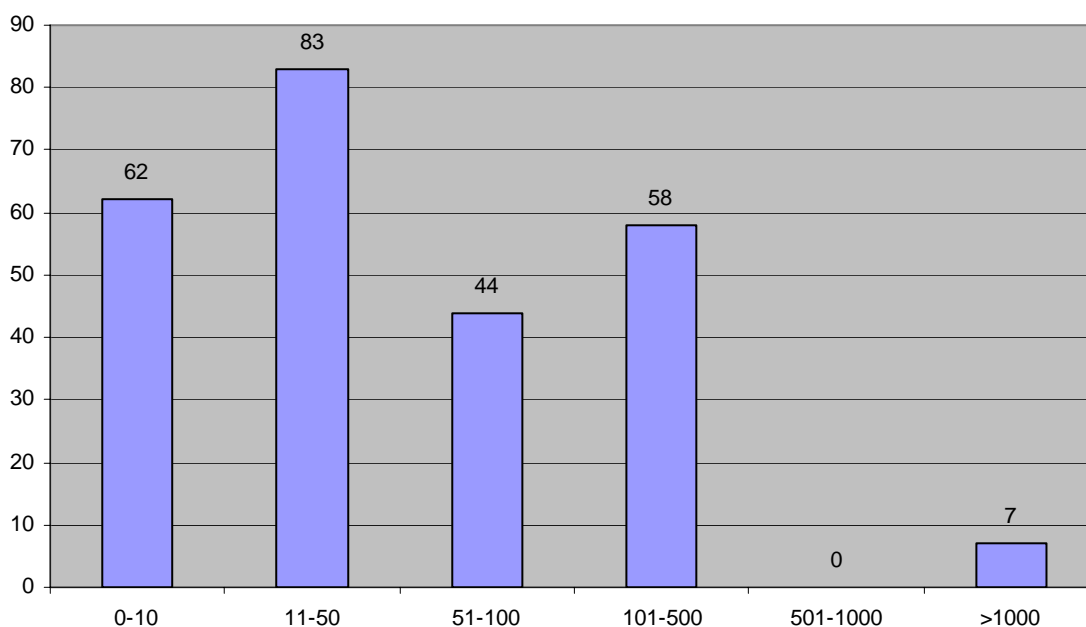
Fråga 1: Företagens omsättning, Mkr

Antal anställda (fråga 2)

Totalt har 254 företag (88,5 %) besvarat frågan. Antalet anställda inom dessa företag varierar mellan 0 och 3.800 personer. Svaren innefattar 280 verksamheter till följd av att vissa företag, främst större bolag, lämnat in en gemensam enkät för flera verksamheter inom samma företag (se kommentar fråga 1, ovan).

Fråga 2: Antal anställda

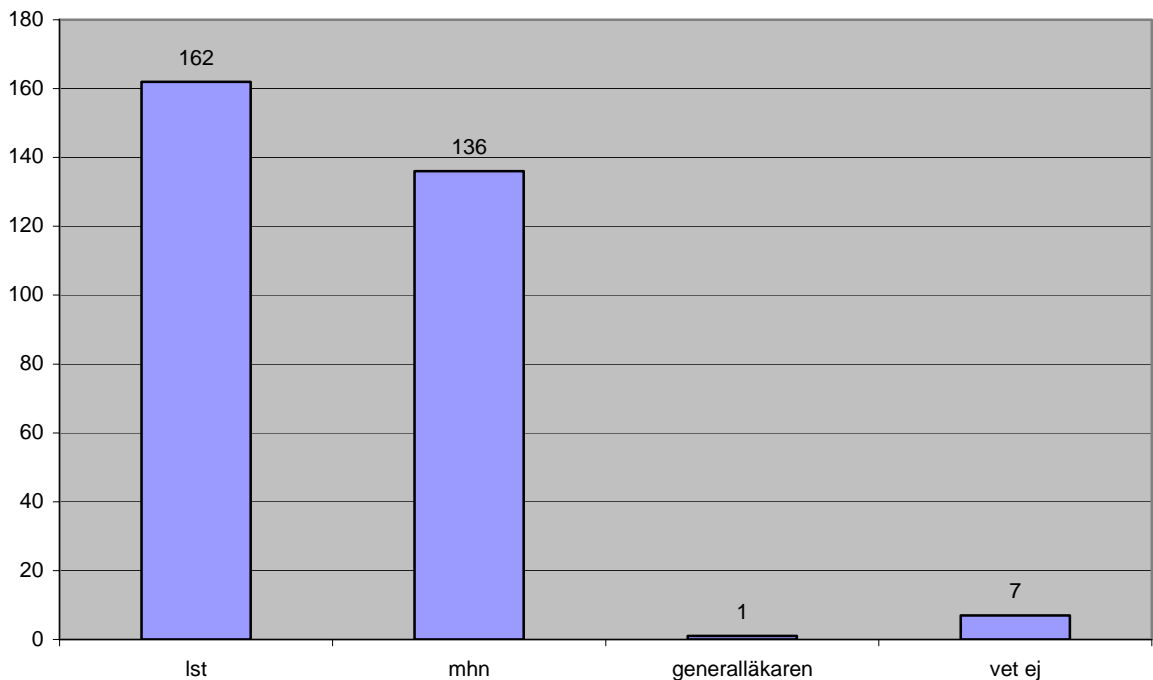

Tillsynsmyndighet (fråga 3)

Totalt har inkommit 306 svar (107 %). Av inkomna svar har 162 företag (52,9 %) svarat att Länsstyrelsen är deras tillsynsmyndighet vad gäller miljöfrågor. 136 företag (44,4 %) har angett kommunen, Miljö- och hälsoskydds nämnden eller motsvarande, och ett företag (0,3 %) har angett Generalläkaren som sin tillsynsmyndighet. 7 företag (2,3 %) har angett att de inte vet vem som är deras tillsynsmyndighet.

Vissa företag har garderat sig genom att ange flera tillsynsmyndigheter, vilket kan bero på att vissa tillståndspliktiga företag debiteras avgift både från tillståndsmyndigheten (länsstyrelsen) och tillsynsmyndigheten (kommunen) i de fall kommunen övertagit tillsynsansvaret på delegation från Länsstyrelsen. Alla företag som debiteras en årlig tillsynsavgift och de företag för vilka tillsynen överlåtits till kommunen har emellertid fått meddelande om att tillsynsansvar övergått till kommunens miljö- och hälsoskydds nämnden eller motsvarande.

Fråga 3: Vem är Er tillsynsmyndighet?

FÖRETAGETS MILJÖARBETE

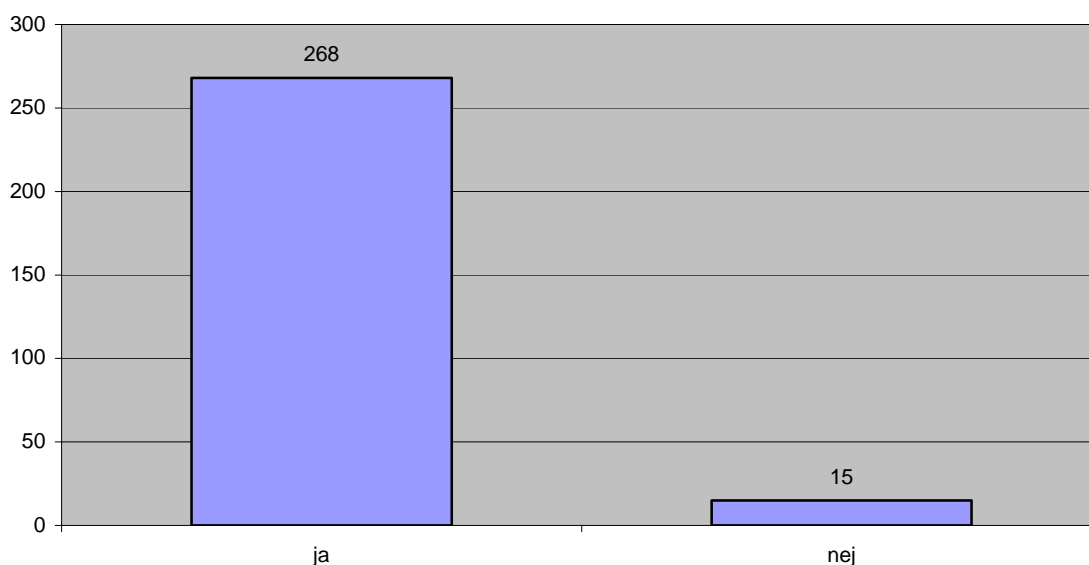
Kunskap om egenkontrollföreläggelsen (fråga 4)

Totalt har 283 företag (98,6 %) besvarat frågan. Av inkomna svar framgår att 268 företag (94,7 %) sedan tidigare har kunskap om de skyldigheter som följer av föreläggelsen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. För säkerhetsskull bifogades föreläggelsen på baksidan av utskickat följebrev.

Att 15 företag (5,3 %) inte känner till föreläggelsen om verksamhetsutövarens egenkontroll får anses som otillfredsställande eftersom föreläggelsen i mycket reglerar företagets skyldigheter gällande bl a det organisatoriska ansvaret, kravet på skriftliga drifts- och skötselinstruktioner, behovet av dokumenterad riskbedömning, kravet om *omedelbar* anmälan vid driftstörningar samt krav på upprättande av en kemikalieförteckning för att möjliggöra utbyte av farliga kemiska produkter.

Föreläggelsen om verksamhetsutövarens egenkontroll utgör en viktig del av miljöbalkens regelverk och gäller för alla som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt 9, 11-14 kapitlet miljöbalken. Föreläggelsen trädde i kraft den 1 januari 1999 och är förenad med s k *miljösanktionsavgifter* vid överträdelser, enligt föreläggelsen (1998:950) om miljösanktionsavgift.

Fråga 4: Har Ni sedan tidigare kunskap om de skyldigheter som följer av egenkontrollförordningen?

Organisatoriskt ansvar (fråga 5, 6, 7)

Av 4 § förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll framgår att ”För varje verksamhet skall finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken, föreskrifter som meddelats med stöd av balken, samt domar och beslut rörande verksamhetens bedrivande och kontroll meddelade med stöd av miljöbalken och dess föreskrifter”.

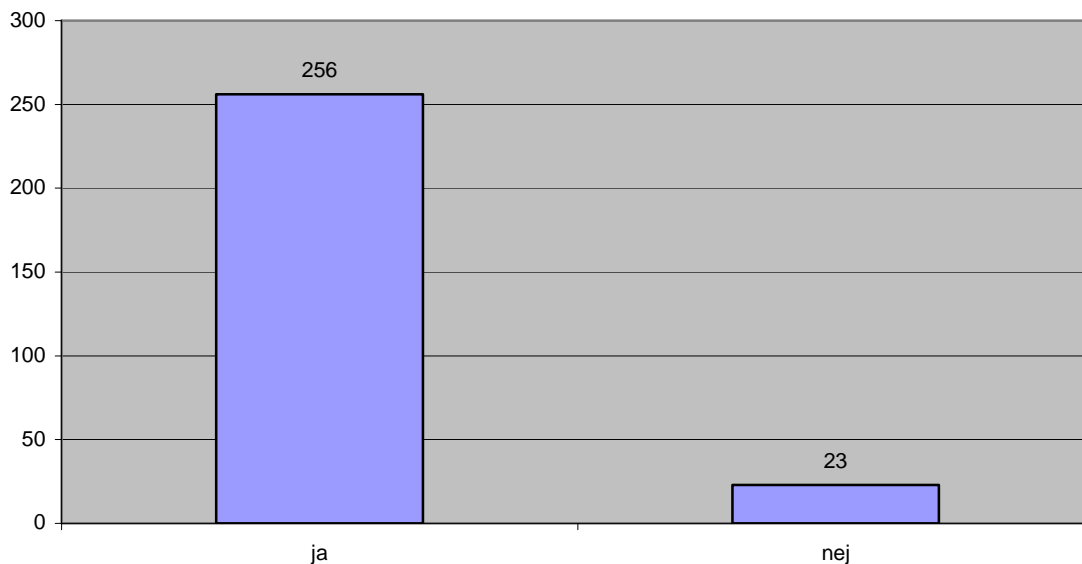
Det organisatoriska ansvaret skall vara dokumenterat och fastställt. Det innebär att arbetsuppgifterna skall vara fördelade så långt ut i organisationen som det är lämpligt för att få ett väl fungerande förebyggande eller kontrollerande arbete när det gäller miljökraven. Ansvaret skall ligga på en viss funktion eller en namngiven person på en viss befattning. Det räcker inte med att ansvaret ligger på en viss enhet eller del av verksamheten.

Den person som har ansvaret skall ha getts förutsättningar i form av kunskaper, befogenheter och resurser. Ansvaret skall vara fastställt av den högst ansvarige för verksamheten, eller den med motsvarande ansvar Detta innebär VD, styrelse eller platschef.

Av förordningen om miljöstraffavgift följer att näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet saknar en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret ska erhålla beslut om miljöstraffavgift motsvarande 50.000 kr (A-objekt) och 25.000 kr (B-objekt).

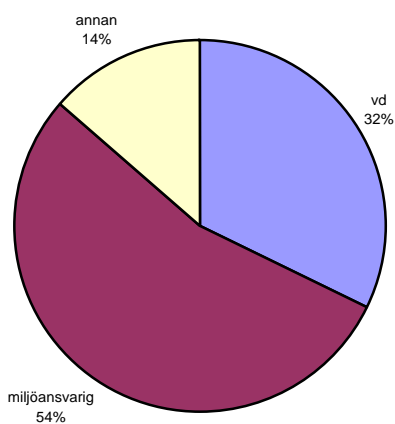
Totalt har 279 företag (97,2 %) besvarat fråga 5 gällande det organisatoriska ansvaret. Av inkomna svar framgår att 256 företag (91,8 %) har utsett någon inom företaget som är ansvarig för de frågor som gäller för verksamheten och som följer av miljöbalken och dess föreskrifter.

Fråga 5: Har Ni utsett någon som är ansvarig för frågor enligt miljöbalken och dess föreskrifter?

Totalt har 272 företag (94,8 %) företag besvarat fråga 6. Av de företag som uppgett att de har utsett någon som är ansvarig för miljöfrågorna uppger 88 företag (32,4 %) att VD'n bär ansvaret, 147 företag (54 %) att särskild miljöansvarig bär ansvaret och 37 företag (13,6 %) att annan person bär det organisatoriska ansvaret företagets miljöarbete.

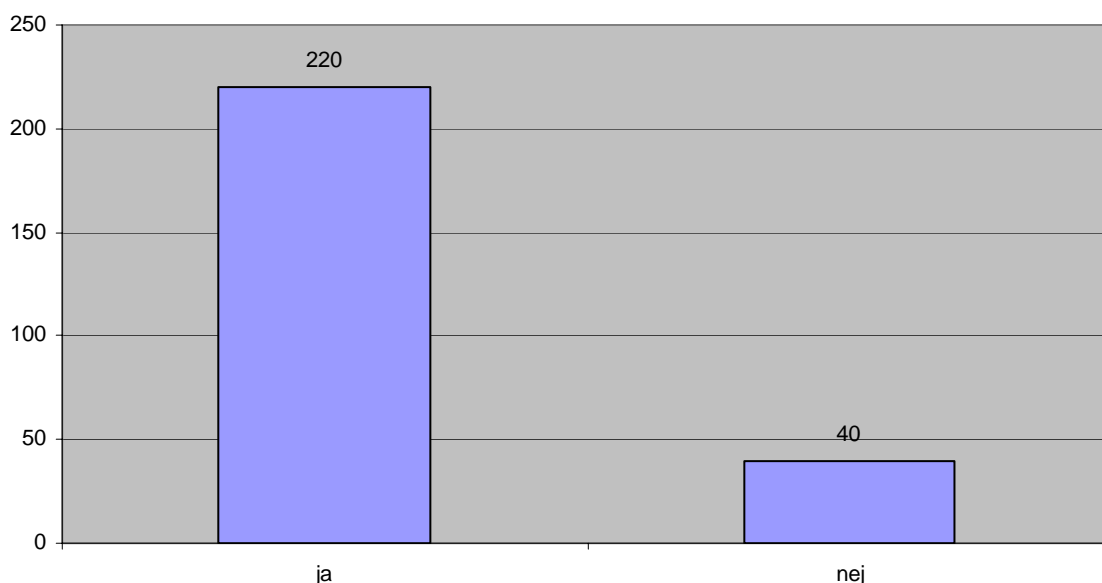
Fråga 6: Vem har det organisatoriska ansvaret?

”Annan” utgörs vanligtvis av olika chefsbefattningar, t ex avdelningschef, enhetschef, filialchef, platschef, produktionschef, miljöchef, teknisk chef, VA-chef, mejerichef, ekologichef eller av områdesansvarig, kvalitetsansvarig och konsult. Det senare bedöms som högst oacceptabelt eftersom en utomstående konsult knappast kan ha ett sådant delegerat ansvar för verksamheten som behövs för att fullgöra uppgiften.

På den efterföljande frågan, dvs om fördelningen av det organisatoriska ansvaret är dokumenterat, har 220 företag (84,6 %) svarat Ja och 40 företag (15,4 %) Nej. Fråga 7 besvarade av totalt 266 företag (92,7 %).

Fråga 7: Är fördelningen av det organisatoriska ansvaret dokumenterad?

Drift- och skötselinstruktioner (fråga 8)

Av 5 § förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll framgår att

”Verksamhetsutövaren skall ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m m för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön.

Det som föreskrivs i första stycket skall dokumenteras”.

Rutinerna skall vara dokumenterade och skall kontrolleras och uppdateras regelbundet. Alternativt skall finnas ett system för regelbunden uppdatering. Rutiner bör finnas för bl a skötsel och underhåll samt kalibrering och avläsning av instrument. Vidare bör finnas rutiner för att med regelbundna intervall undersöka eller se över utrustning, fysiska skyddsåtgärder m m och de rutiner för drift, skötsel, underhåll och kalibrering som kringgärdar utrustningen/åtgärderna samt för att åtgärda identifierade avvikelser eller brister (avvikelserutiner).

Speciellt viktigt är det att utrustning för mätning av det som skall rapporteras i miljörapporten (uppfyllelsen av villkor) kontrolleras samt den utrustning som har stor betydelse för driften av verksamheten.

Dokumentationen av undersökningarna av i vilket skick utrustning m m befinner sig och av vilka risker som finns i verksamheten skall avspegla det som faktiskt utförs och ska belysa

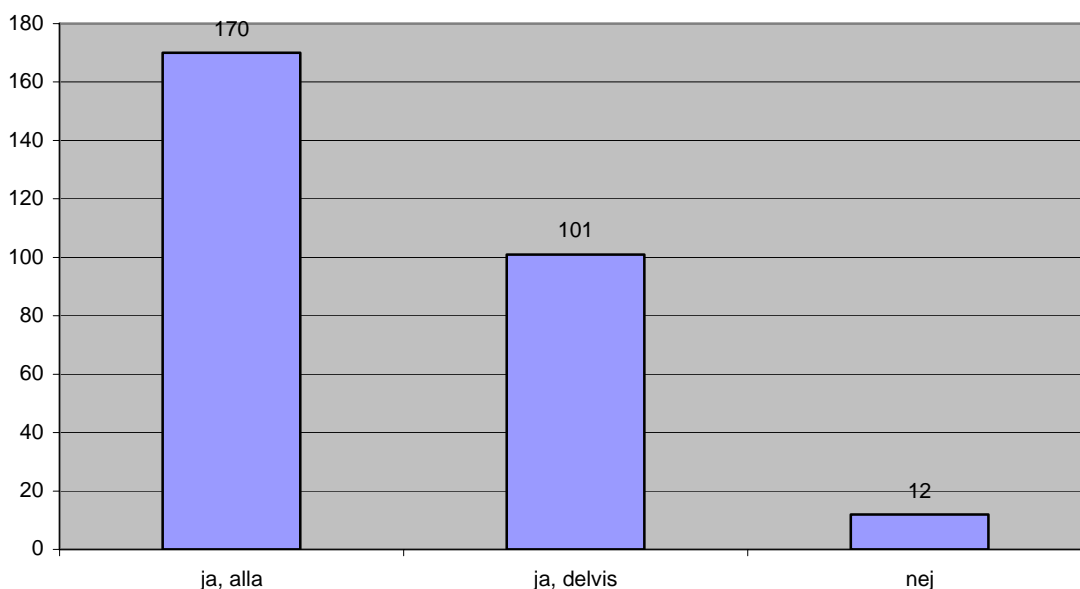
- hur ofta olika undersökningar skall ske
- vem som ansvarar för kontrollen
- vad undersökningarna omfattar (rutiner, anläggningar, installationer, utrustningar, kontrollutrustningar etc.)
- om och i så fall vilka provtagningar, analyser och mätningar som ingår samt vilket syfte dessa har,
- vilka andra moment som ingår.

Omfattningen bör vara anpassad till verksamhetens art, omfattning och möjliga påverkan på människor eller miljön. Det kan vara lämpligt att kontrollen om rutinerna innefattar jämförande mätningar (med annat instrument i samma miljö) t ex vid en periodisk undersökning.

Av förordningen om miljöstraffavgift följer att näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet saknar dokumenterade rutiner för fortlöpande kontroll ska erhålla beslut om miljöstraffavgift motsvarande 30.000 kr (A-objekt) och 10.000 kr (B-objekt).

Totalt besvarades fråga 8 av 283 företag (98,6 %). Av inkomna svar gällande skyldigheten att ha dokumenterade rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning mm för drift och kontroll hålls i gott skick (fråga 8) har 170 företag (60,1 %) svarat att de har skriftliga rutiner för drift och kontroll för all utrustning, 101 företag (35,7 %) har svarat att de delvis har skriftliga rutiner medan 12 företag (4,2 %) har svarat att de saknar sådana skriftliga rutiner.

Fråga 8: Har ni skriftligt dokumenterade rutiner för att fortlöpande kontrollera utrustning och drift?

Undersökning – Riskbedömning (fråga 9, 10, 11)

Av 6 § förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll framgår att ”Verksamhetsutövaren skall fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultaten av undersökningar och bedömningar skall dokumenteras. Inträffar i verksamheten en driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, skall verksamhetsutövaren omgående underrätta tillsynsmyndigheten”.

Verksamhetsutövaren skall ha en löpande kontroll av riskerna genom att analysera dem, värdera dem och sedan dokumentera undersökningen och resultaten. Denna riskbedömning skall dokumenteras och uppdateras årligen för mindre B-företag och uppemot 1 gång i kvartalet för större verksamheter. När en driftsstörning inträffat bör alltid riskbedömningen ses över för att undersöka vad som behöver förändras.

Exempelvis kan det finnas behov av se över företagets riskbedömning i de fall användningen av en viss kemisk produkt ger olägenheter som inte förutsågs när den började användas, om den normala driften eller skötseln av en verksamhet påverkar människors hälsa och miljön på ett sätt som inte var avsett, om det kan uppstå nya olägenheter av utsläpp eller buller från verksamheten, om olägenheter från transporterna till eller från verksamheten med tiden ökat eller om olägenheter kan uppstå som följd av de normala rutinerna för drift eller skötsel. Ett annat exempel på när riskbedömningen kan behöva revideras är när bebyggelsen runt omkring eller planförhållanden förändras.

En tillståndspliktig verksamhet skall rapportera undersökningar, ändrad riskvärdering och resultaten från riskbedömningen i den årliga miljörapporten.

Rapportering av driftsstörning skall ske *omedelbart*, dock senast inom ett par timmar vid okontrollerat utsläpp, brand och kraftig rökutveckling, större störningar i processen samt onormalt buller, dock senast 1 vecka efter erhållande av analysresultat gällande överskridande av gränsvärde, dock senast 1 vecka före kontrollerat, planerat överutsläpp. Rapportering skall göras redan vid misstanke om att störningen kan medföra en risk för hälsa eller miljö. Verksamhetsutövaren skall inte avvakta kunskap om den orsakat en skada eller inte.

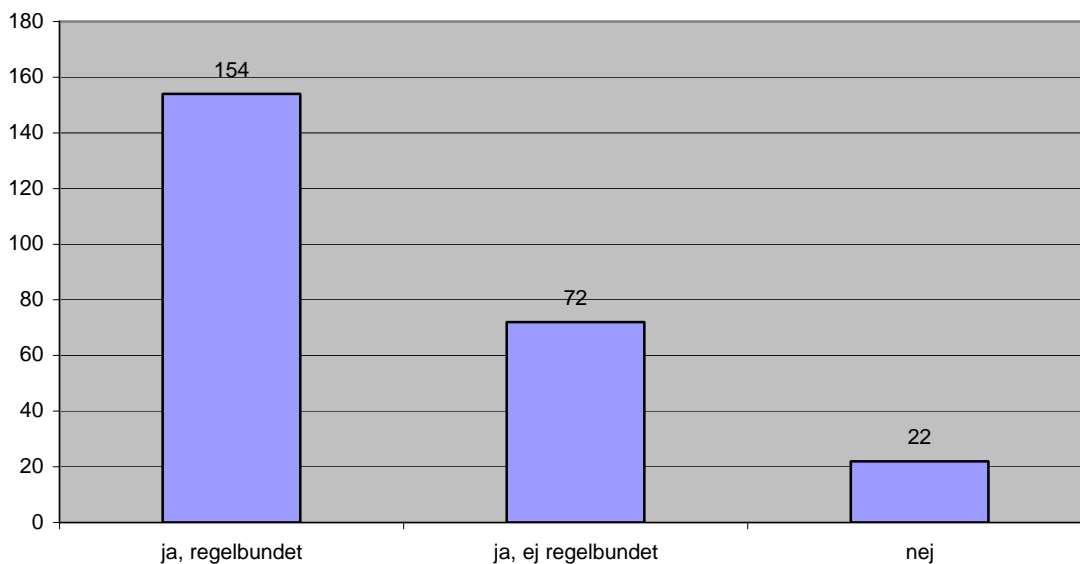
Exempel på driftsstörning som skall anmälas är överskridande av gränsvärde, större störningar i processen som innebär överskridande av riktvärde, okontrollerat utsläpp till recipient (luft, mark eller vatten), dag- eller spillvatten (t ex reningsutrustningen ur funktion, oljeutsläpp, olyckshändelse, tankhaveri eller liknande), brand och kraftig rökutveckling, onormalt buller (t ex trasiga lager), kontrollerat, planerat överutsläpp (t ex utsläpp av avloppsvatten vid underhållsarbete, byte av katalysatormassa, jonbytare eller liknande, service av mätutrustning, larm etc). För att underlätta Länsstyrelsens information till allmänheten vid klagomål är det önskvärt om företagen även anmäler för omgivningen synliga, onormala utsläpp.

Av förordningen om miljöstraffavgift följer att näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet inte omgående underrättar tillsynsmyndigheten vid driftsstörning som kan leda till olägenhet ska erhålla beslut om miljöstraffavgift motsvarande 20.000 kr (A-objekt) och 10.000 kr (B-objekt) och 5.000 kr (C-objekt).

Totalt har 248 företag (86,4 %) besvarat fråga 9 gällande skyldigheten att fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och

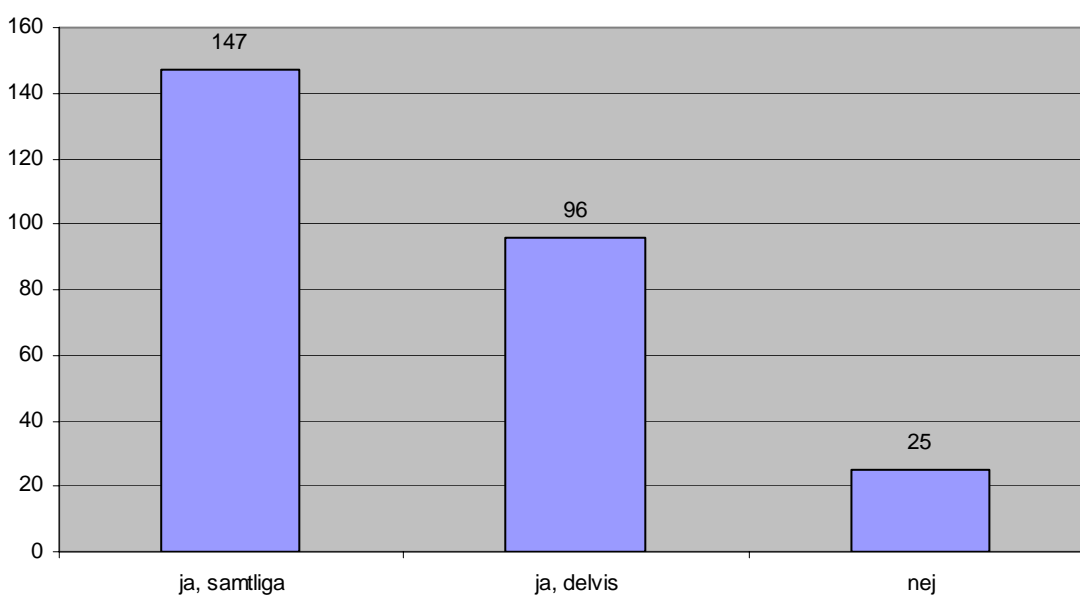
miljösynpunkt. Av dessa har 154 företag (62,1 %) svarat att de utför regelbundna (vanligtvis 1-2 ggr/år) undersökningar och bedömningar, 72 företag (29 %) har svarat att de systematiskt utför undersökningar och bedömningar men att det inte sker regelbundet medan 22 företag (8,9 %) har svarat att de inte utför regelbundna undersökningar och bedömningar av riskerna med verksamheten.

Fråga 9: Utför Ni regelbundna undersökningar och bedömningar avseende riskerna med verksamheten?

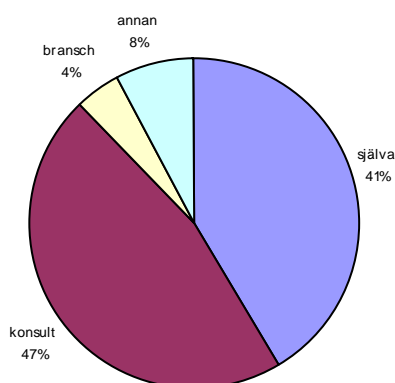
Den efterföljande frågan (fråga 10) besvarades av 268 företag (93,4 %). Vad gäller frågan om resultatet av företagets av undersökningar och bedömningar av riskerna med verksamheten dokumentera har 147 företag (54,9 %) besvarat frågan med Ja och 96 företag (35,8 %) med Ja, delvis medan 25 företag (9,3 %) besvarat frågan med Nej.

Fråga 10: Finns resultatet av företagets undersökningar och bedömningar dokumenterade?

Sett till vem som utför förekommande undersökningar och bedömningar av riskerna med verksamheten (fråga 11) har inkommit 321 svar (111 %), vilket innebär att vissa företag har lämnat flera svarsalternativ. Oftast har frågan besvarats med en kombination av företaget själv och utomstående konsult.

Fråga 11: Vem utför förekommande undersökningar och bedömningar av riskerna med verksamheten?

133 företag (41,4 %) har angett företaget själv, 149 stycken (46,4 %) utomstående konsult, 14 företag (4,4 %) branschorganisation och 25 företag (7,8 %) annan. ”Annan” utgörs vanligtvis av företagshälsovården, men det förekommer även att företagen erhåller hjälp av arbetsmiljöinspektionen, systerföretag eller fackliga representanter.

Kemikalieförteckning (fråga 12)

Av 7 § förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll framgår att ”Verksamhetsutövaren skall förteckna de kemiska produkter samt biotekniska organismer som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt”.

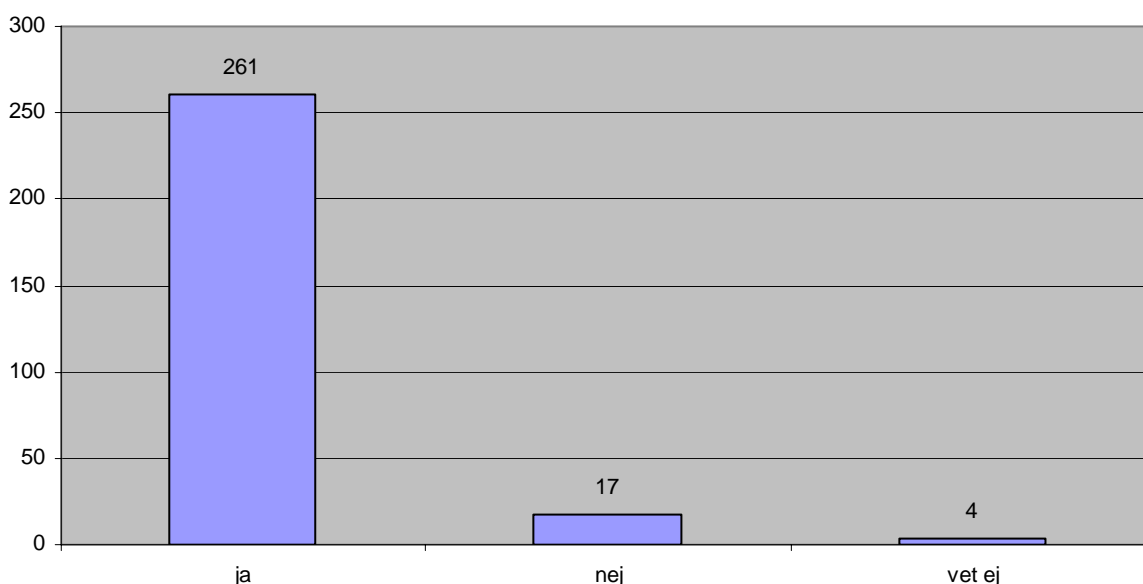
Alla kemiska produkter med möjlig risk skall vara med på förteckningen om de används i produktionen (ej kontorsmaterial, diskmedel i lunchrummet etc). Även entreprenörers kemikalier ska vara med. Kemikalieförteckningen skall vara uppdaterad under det senaste året, och innehålla namn på produkten, använda mängder och användningsområde. Det skall dokumenteras vem eller vilka som skall föra registret (4 § FVE) samt vilka risker som identifierats och hur företagets risker vid kemikalieanvändningen värderats (5 § FVE).

Säkerhetsdatablad (tidigare varuinformationsblad) skall finnas för alla produkter i förteckningen (uppgifterna enligt punkt 1, 3 och 4 i § 7 finns tillgängliga i dessa). Säkerhetsdatabladen skall vara uppdaterade och uppfylla Kemikalieinspektionens föreskrifter (16 punkter). För att underlätta företagets arbete enligt produktvalsprincipen (2 kap 6 § miljöbalken) bör kemikalieförteckningen redovisa alla ingående kemiska ämnen i respektive kemisk produkt.

Av förordningen om miljöstraffavgift följer att näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet saknar en dokumenterad kemikalieförteckning ska erhålla beslut om miljöstraffavgift motsvarande 50.000 kr (A-objekt) och 25.000 kr (B-objekt).

Totalt har 282 företag (98,2 %) besvarat frågan. Av inkomna svar gällande förekomst av en dokumenterad förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten framgår att 261 företag (92,6 %) har sådan förteckning, att 17 företag (6 %) inte har och att 4 företag (1,4 %) inte vet om de har någon dokumenterad kemikalieförteckning. Därutöver tillkommer ett mindre antal företag som kommenterat att de inte hanterar några kemiska produkter och därför inte behöver någon kemikalieförteckning.

Fråga 12: Har Ni en uppdaterad kemikalieförteckning?

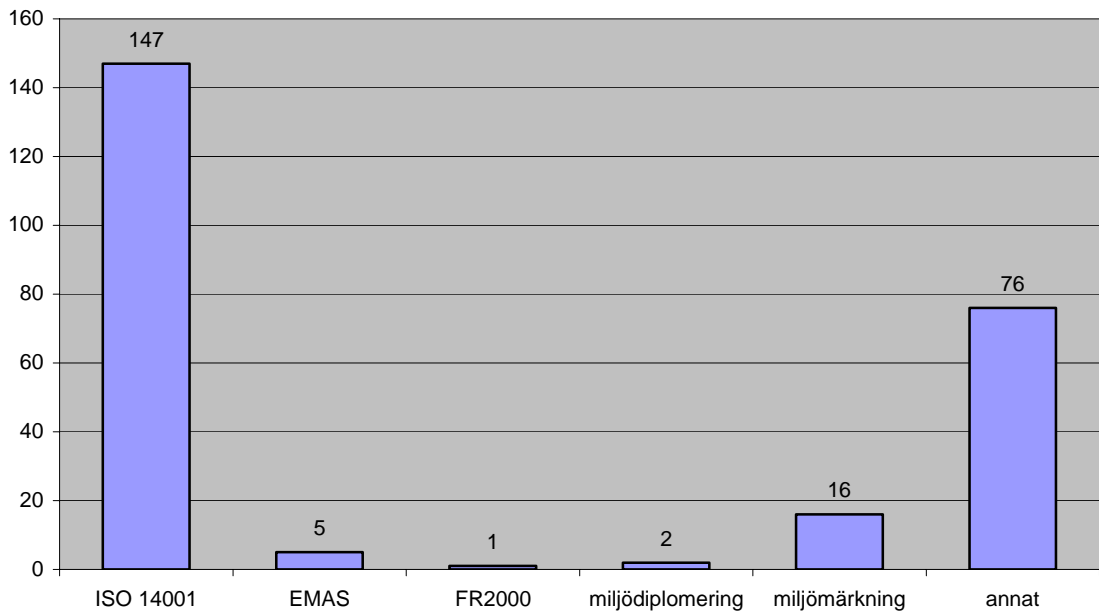

Övrigt miljöarbete (fråga 13, 14, 15, 16, 18)

Totalt har 247 företag (86 %) besvarat fråga 13. Av inkomna svar har 233 företag (82 %) angett att de arbetar aktivt med miljöfrågorna på annat sätt. Av dessa har 147 företag (59,5 %) svarat att de är certifierade enligt ISO 14001, 5 företag (2 %) att de är registrerade enligt EMAS, 1 företag (0,4 %) att de är certifierade enligt FR 2000 (ett integrerat kvalitets- och miljöledningssystem), 2 företag (0,8 %) uppgett att de är anslutna till Jönköpings kommuns miljödiplomering, 16 företag (6,5 %) att de arbetar med miljömärkning och 76 företag (30,8 %) angett annat (fråga 14).

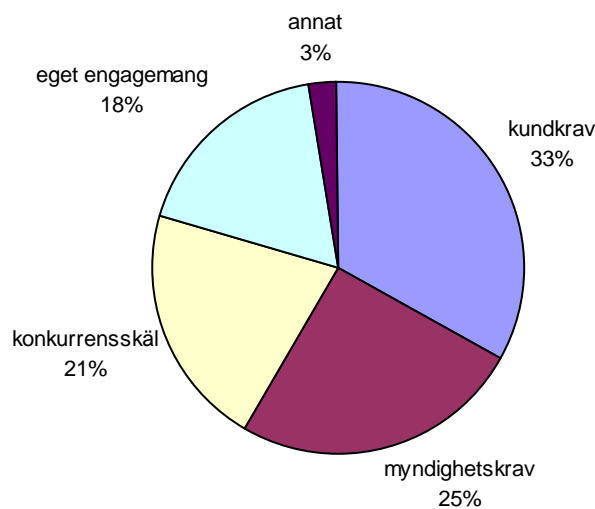
”Annat” utgörs av certifiering enligt ISO 9001, HACCP, FSC, PEFC, IKEA’s IWAY, IP Grön Produktion, Försvarmaktens standard, anslutning till REPA-registret, kontakter med ALMI men även att utföra periodisk besiktning, lämna miljörapport och hålla sig inom givna tillstånd, lagar och direktiv. Det framgår vidare att många företag arbetar utifrån principerna för ISO 14001 utan att vara certifierade eller har som mål att certifiera sig inom något eller några år.

Fråga 14: På vilket sätt arbetar Ni med miljöfrågor?

På fråga 15, gällande varför företaget började arbeta med miljöfrågorna har totalt 434 svar lämnats (151 %). Det innebär att många företag redogjort för mer än ett alternativ. Kombinationen myndighetskrav och kundkrav samt eget engagemang eller konkurrensskäl syns vara vanligast förekommande. Av inkomna svar går att utläsa att majoriteten har inlett arbetet till följd av kundkrav (144 företag, 33,2 %) eller myndighetskrav (108 företag, 24,9 %). Även konkurrensskäl (93 företag, 21,4 %) och det egna engagemanget (78 företag, 18 %) tycks vara avgörande för företagets ambitioner. ”Annat” (11 företag, 2,5 %) utgörs framförallt av ägarkrav och politiska mål.

Fråga 15: Varför började Ni arbeta med miljöfrågor?

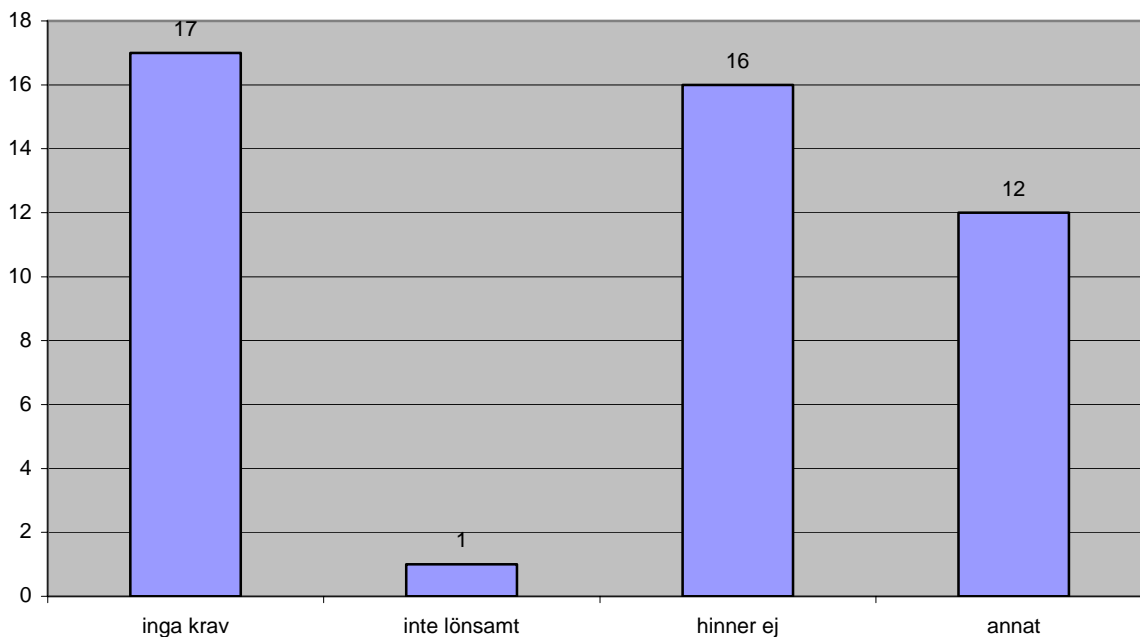

Av de företag som angett i vilken omfattning de arbetar med miljöfrågor (fråga 16) syns de flesta ha 0,5-1 heltidsanställd som arbetar specifikt med miljöfrågor. Av de företag som besvarat frågan uppger merparten att de satsar mellan 50.000 och 500.000 kr per år i miljöinvesteringar. Spännvidden är emellertid stor och är till de större företagens fördel.

Av inkomna enkäter är det glädjande nog endast 46 företag (16 %) som funnit anledning att besvara fråga 18. Det finns dock en berättigad farhåga att den procentuella andelen är större bland de 118 företag (29 %) som valt att inte besvara utskickad enkät.

Av de företag som inte arbetar med miljöfrågor har 17 företag (37 %) angett att de inte upplever några krav varken från kunder, myndigheter eller någon annan. Ett företag (2,2 %) anger att miljöarbete inte är lönsamt, 16 företag (34,8 %) att de inte hinner och 12 företag (26,1 %) anger annat skäl utan att närmare precisera vad ”annat” består i.

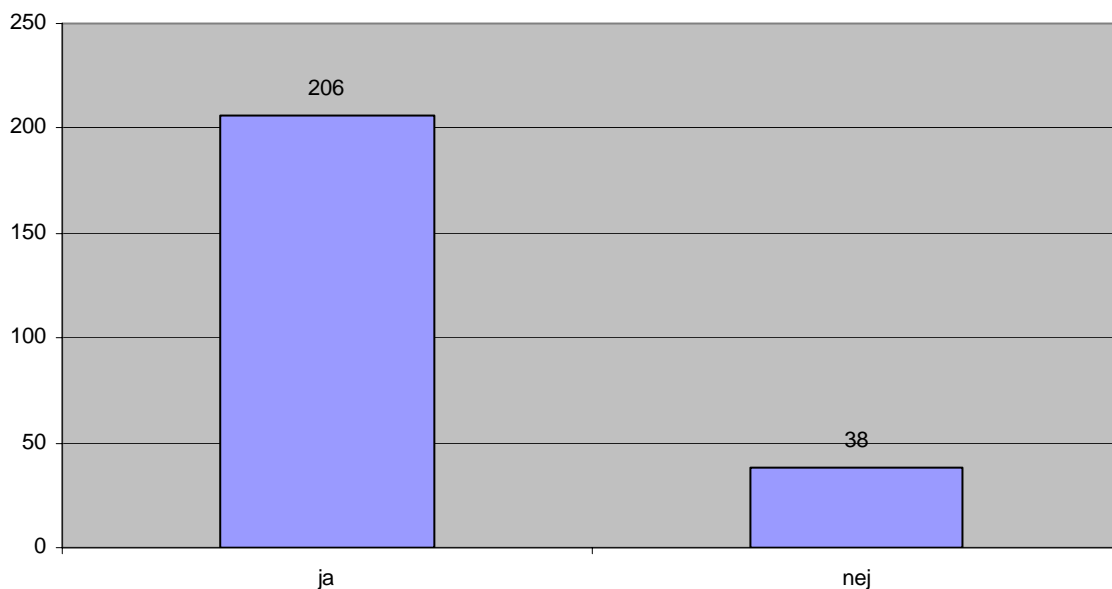
Fråga 18: Varför arbetar Ni inte med miljöfrågor?

Marknadsföring av miljön – Trender (fråga 17, 19)

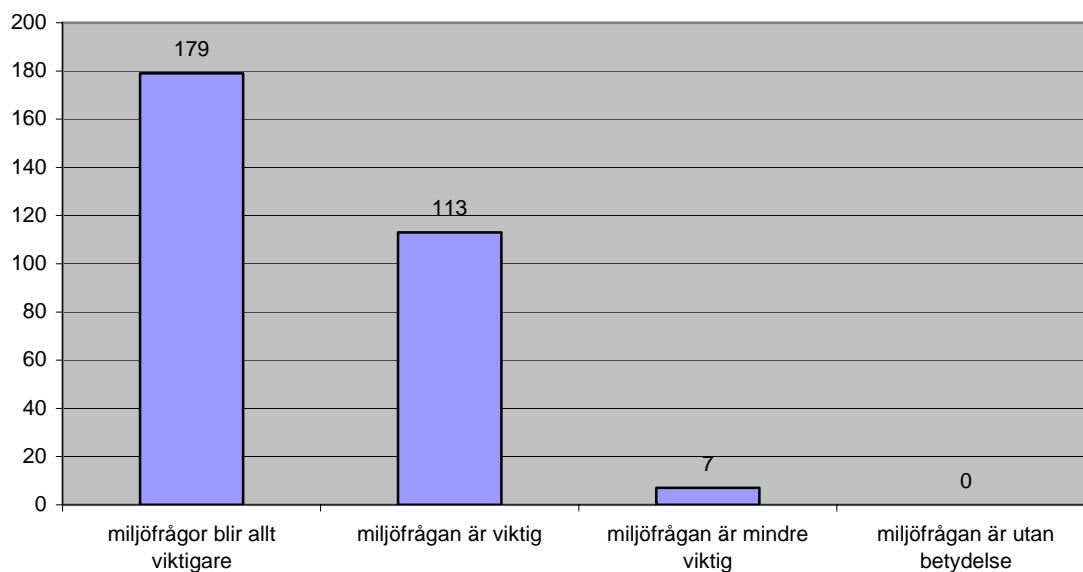
Fråga 17 besvarades av totalt 244 företag (85 %). Av inkomna svar har 206 företag (84,4 %) angett att de finner miljöaspekten vara viktig i företagets marknadsföring.

Fråga 17: Är miljöaspekten viktig i företagets marknadsföring?

Totalt har 399 svar (139 %) lämnats gällande fråga 19, gällande vilka trenden företaget ser när det gäller miljöfrågorna och företagets framtida verksamhet. Av inkomna svar har 179 företag (59,9 %) svarat att de tror att miljöfrågan kommer att bli allt viktigare, 113 företag (37,8 %) svarat att miljöfrågan är viktig och 7 företag (2,3 %) svarat att miljöfrågan är mindre viktig. Inga företag har uppgett att de tycker att miljöfrågan saknar betydelse för deras framtida verksamhet. Det senare oavsett om företaget arbetar eller inte arbetar aktivt med miljöfrågor.

Fråga 19: Vilka trender ser Ni när det gäller miljöfrågor och Ert företags framtida verksamhet?

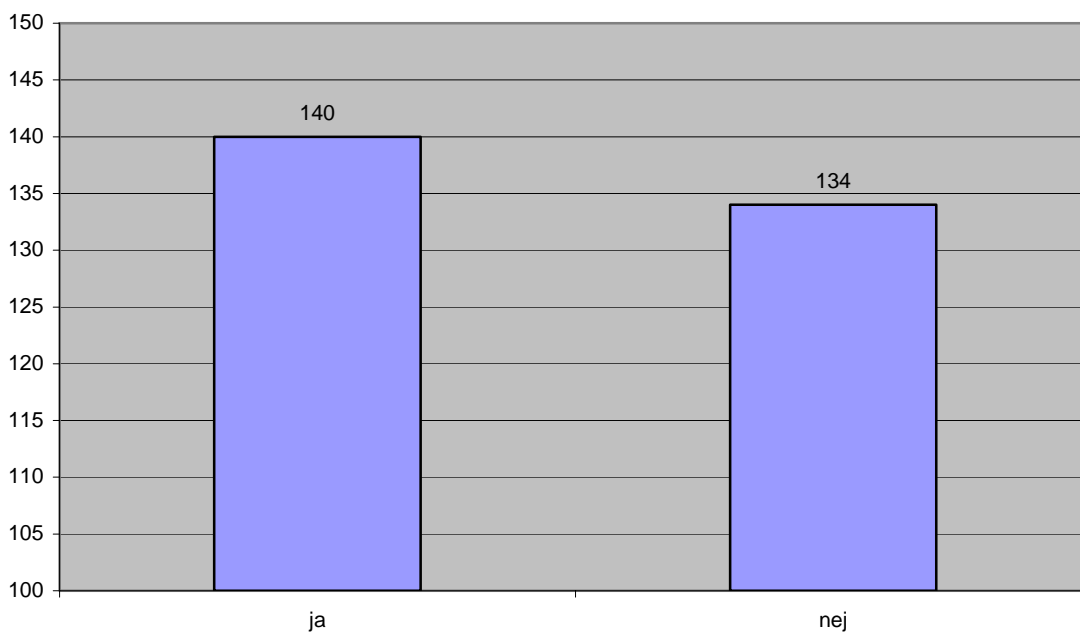

Nätverk – Branschtillhörighet (fråga 20)

Fråga 20 besvarades av totalt 134 företag (46,7 %). Av inkomna svar har 140 företag (51,1 %) angett att de tillhör någon branschorganisation, lokal företagsförening eller nätverk inom området hållbar utveckling och miljöfrågor (fråga 20).

Fråga 20: Tillhör Ni något nätverk inom området hållbar utveckling och miljöfrågor?

Bland de företag som besvarat enkäten syns följande branschorganisationer, nätverk och andra sammanslutningar vara mest frekventerade:

Branschorganisationer

Nordiska Förzinkningsföreningen
Svensk Ytbehandlingsförening, SYF
Plast och kemiföretagen
Svenska Gjuteriföreningen
Svenska Träskyddsföreningen
Föreningen Sveriges
Plastfabrikanter
Gummitekniska Föreningen
Gummibranschens förening för miljö, GFFM
Svenska Garveriföreningen
Träskyddsföreningen
Svenska Färgfabrikanter förening, SVEFF
Renhållningsverksföreningen, RVF
Repa-registret
Återvinningsindustrierna
Plastkretsen AB

Svepretur
Lantbrukarnas Riksförbund, LRF
Pancert
Svensk Fjärrvärme
Skogsindustrierna
Sveriges skogsindustriförbund
Såg i Syd
Södra Skog
PVC Forum
Vattenfall
Svenskt Vatten
Statens Provningsanstalt, SP
Sepowa
CEPE
DEF WASTE

Nätverk

Skärteknikcentrum + IVC
Miljöanpassad produktutveckling
IVF-projekt
Teknikföretagens miljö nätverk
Miljönätverket i GGVV-området
Miljöresurs Linné
Vitvarubranschen
Landstingets miljösamordnare
Sydöstra Sverige
Sydkrafts egna nätverk
Arlas interna nätverk
Miljöarbetsgruppen -
drifterarenhet för värmekraftverk
(ADV)
Gnosjö Industriförening
Lokala näringslivsföreningar
Nässjö kommuns miljö nätverk

Recipientkontroll

Lagans Vattenvårdsförbund
Vätternvårdsförbundet
Nissans vattenvårdsförbund
Motala Ströms Vattenvårdsförbund
Emåns vattenvårdsförbund
Luftvårdsförbundet i Jönköpings län

Andra sammanslutningar

Näringslivets miljöchefer, NMC
Länets miljömålsarbete, arbetsgrupper
SFS Omsorgsprogram
ALMI Jönköping

ALLMÄNT OM FRAMTIDEN

Lönsamhet (fråga 21)

Totalt har 268 företag (93,4 %) besvarat fråga 21 gällande företagens framtida lönsamhet. Av inkomna svar har 79 företag (29,5 %) angett att deras lönsamhet ser ut att öka den närmaste framtiden, 153 företag (57,1 %) ser ingen tydlig trend och 36 företag (13,4 %) har angett att deras lönsamhet ser ut att minska inom den närmsta framtiden. I sammanhanget kan noteras att vissa kommunala verksamheterna har svarat att det inte föreligger någon lönsamhetsaspekt inom deras verksamhet.

Fråga 21: Hur ser framtiden ut för Ert företag?

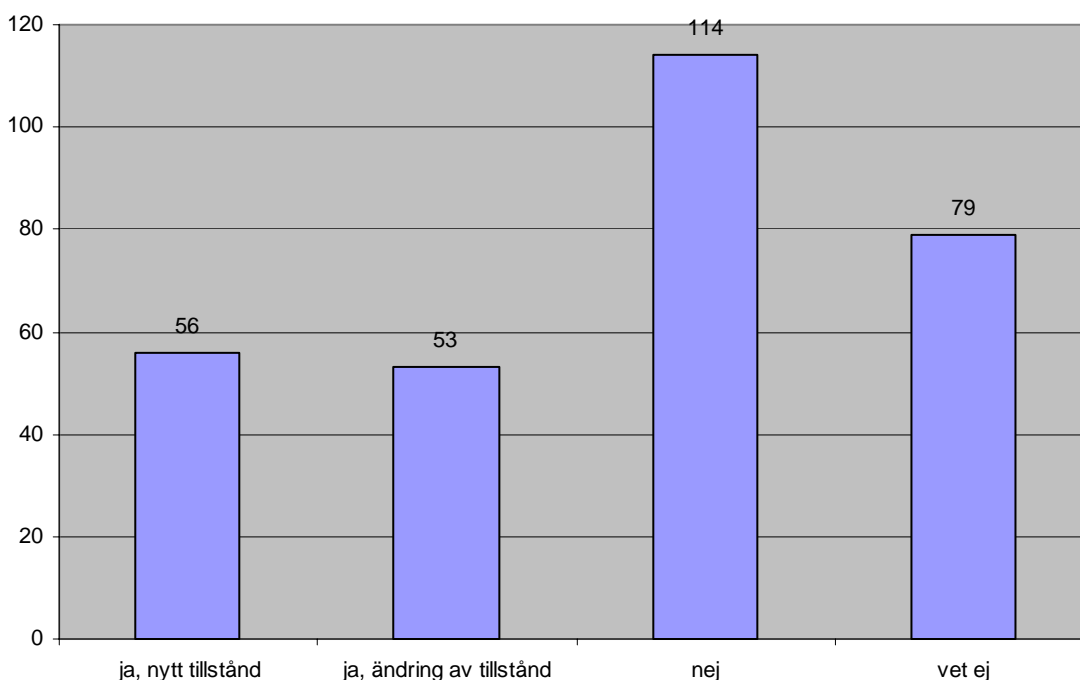
Tillståndsprövning (fråga 22)

Vad gäller företagens behov av att söka nytt eller ändrat tillstånd inom de närmaste två åren har totalt 302 företag (105 %) besvarat fråga 22, varav vissa angett två svarsalternativ företrädesvis nytt/ändring av tillstånd. Av dessa har 56 företag (18,5 %) angett att de kommer att behöva söka nytt tillstånd och 53 företag (17,5 %) angett att de kommer att inkomma med begäran om ändring av befintligt tillstånd. Vidare har 114 företag (37,7 %) angett att de inte tror sig behöva söka nytt tillstånd eller begära ändring av befintligt tillstånd. 79 företag (26,2 %) vet i dagsläget inte om de kommer att genomföra förändringar i produktionen som kräver tillståndsprövning.

Bland de företag som angett att de måste söka nytt tillstånd har några hänvisat till miljöbalkens övergångsbestämmelser, som innebär att den som bedrev miljöfarlig verksamhet utan tillstånd vid miljöbalkens införande måste söka tillstånd för fortsatt drift senast 2004-12-31. Andra har hänvisat till IPPC-direktivet som innebär att vissa företag som sedan tidigare endast är prövade enligt miljöskyddslagen måste söka nytt tillstånd enligt miljöbalken före oktober 2007. Flertalet företag anger dock som skäl att deras lönsamhet ökar och att de ur tillväxtpunkt måste söka nytt tillstånd alternativt utökat tillstånd för verksamheten.

I detta sammanhang bör observeras att miljöbalkens övergångsbestämmelser genom beslut av regeringen 2003-10-10 ändrats. Ändringen i övergångsbestämmelsen till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd innebär att tillstånd istället ska sökas senast 2005-12-31. Bakgrunden till beslutet är att Naturvårdsverket ser över vilka verksamheter som behöver vara tillståndspliktiga. Detta arbete ska vara redovisat till regeringen den 31 januari 2004 och ett av målen med arbetet är att minska antalet tillståndspliktiga verksamheter.

Fråga 22: Kommer Ni att inom de närmaste två åren genomföra förändringar i verksamheten som kräver tillståndsprövning?

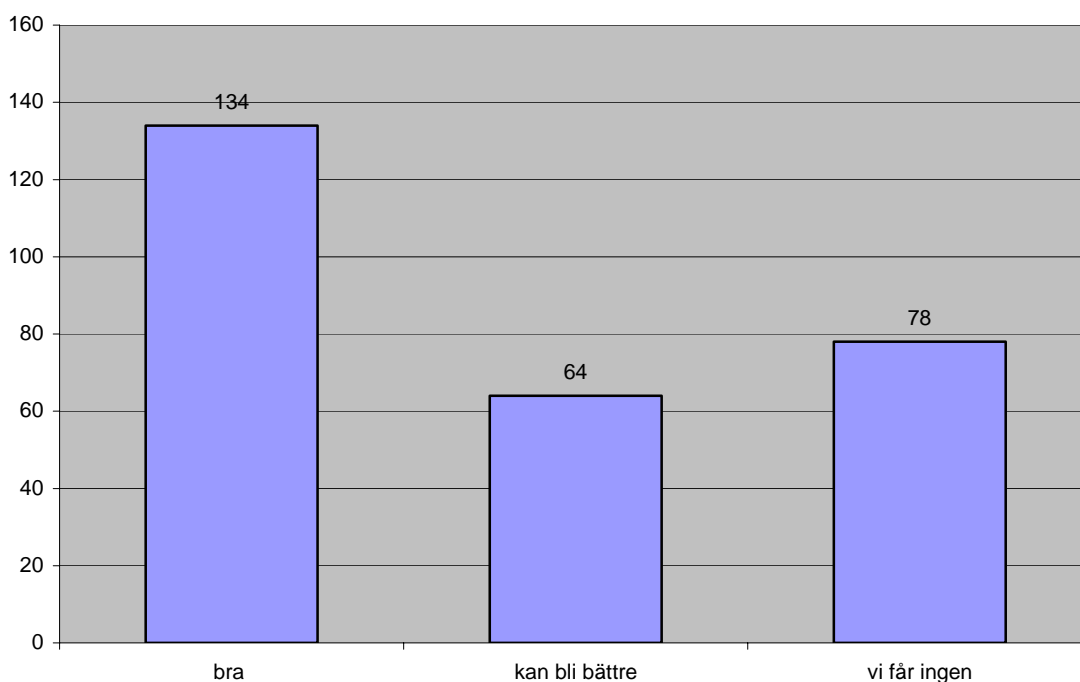
Miljöskyddsmyndigheten har i dagsläget ca 110 öppna, ej avslutade tillståndsärenden, vilket motsvarar knappt tre års handläggning förutsatt att inga nya tillståndsansökningar inkommer under tiden. Sett till att det redan idag förekommer klagomål på alltför långa handläggningstider vid företagens tillståndsprövning kan konstateras att problemet kommer att accelerera under kommande år. ***Ett problem som inte kommer att kunna lösas inom befintliga ramar!***

INFORMATION OCH STÖD FRÅN LÄNSSTYRELSEN

Upplevd information – Informationsbehov (fråga 23, 24, 25, 26)

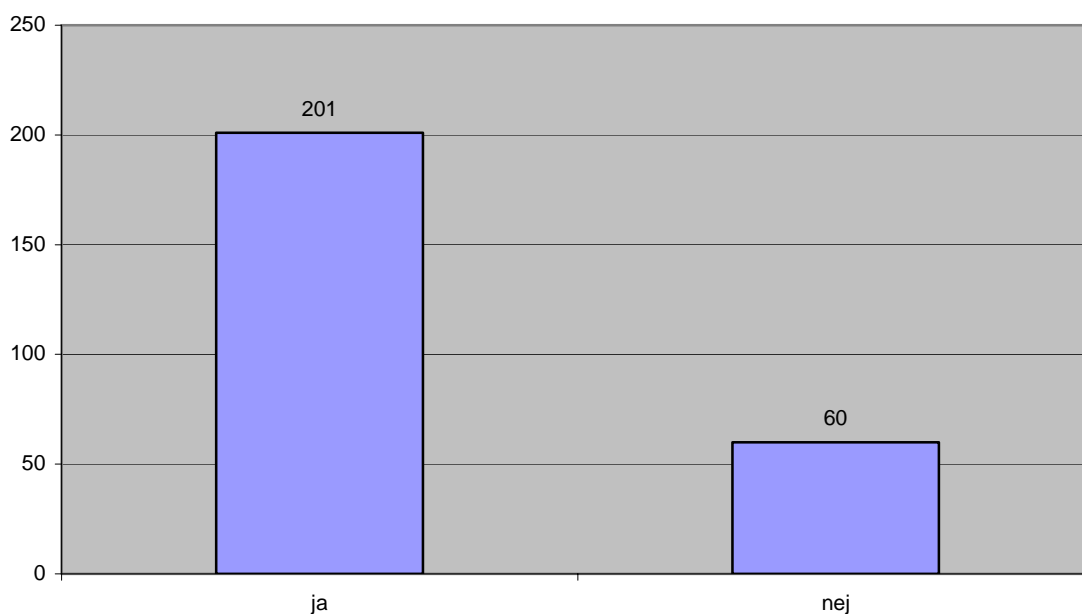
Fråga 23 har besvarats av totalt 276 företag (96,2 %). Sett till hur företagen upplever den information som de idag får från länsstyrelsen har 134 företag (48,6 %) angett att den är bra, 64 företag (23,2 %) angett att den kan bli bättre och 78 företag (28,3 %) att de inte får någon information från länsstyrelsen.

Fråga 23: hur upplever Ni den information Ni får från Länsstyrelsen idag?

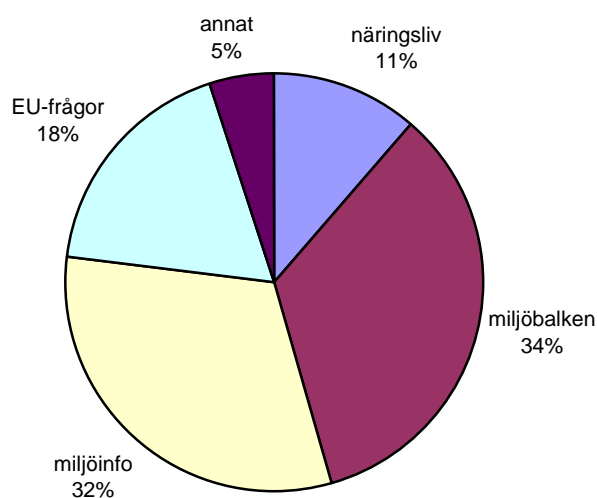
Totalt har 261 företag (90,9 %) besvarat fråga 24 gällande behovet av mer information från Länsstyrelsen.

Fråga 24: Skulle Ni vilja ha mer information från Länsstyrelsen?

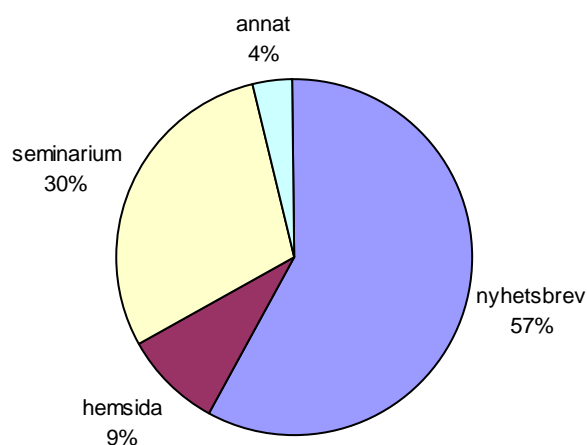
Av de företag som besvarat enkäten vill 201 företag (77 %) ha mer information från Länsstyrelsen. Av dessa har 51 företag (11,5 %) angett att de har önskemål om mer allmän näringslivsinformation, 151 företag (34 %) angett att de önskar veta mer om miljöbalken och övrig svensk miljölagstiftning, 140 företag (31,5 %) uppgett att de gärna ser mer allmän miljöinformation och 80 företag (18 %) att de har behov av mer information om EU's miljölagstiftning. Andra önskemål som framförs är t ex verksamhetsanknuten information (fråga 25).

Fråga 25: Vad skulle Ni vilja att Länsstyrelsen informerade Er om?

Tillfrågade företag har även kunnat lämna önskemål om på vilket sätt de vill att Länsstyrelsen ska distribuera mer information (fråga 26). En övervägande majoritet har därvid angett att de önskar information via nyhetsbrev (187 företag, 57,7 %) eller i form av seminarium/utbildning (96 företag, 29,6 %). Information via hemsidan har endast framförts som önskemål från 29 företag (9 %). 12 företag (3,7 %) har angett annat, t ex besök, tidskrifter, brev, broschyrer etc.

Fråga 26: Hur skulle Ni vilja att länsstyrelsen informerade Er om dessa saker?

SYNPUNKTER

Övrigt att tillägga

Många företag har passat på och tagit tillfället i akt att lämna synpunkter gällande länsstyrelsens tillståndsprövning och tillsynsverksamhet, behovet av information och förebyggande åtgärder, lagstiftningen etc. Nedan redovisas de synpunkter som inkommit till följd av enkäten.

Länsstyrelsens information

Önskar e-post nyheter om lagförändringar

Information om trävarubranschen

All information som på ett eller annat sätt berör företaget ur hälso- och miljösynpunkt är av intresse

Önskar att vi har mer tid att ta till oss information från länsstyrelsen

Mer och tydlig information

Begränsa informationen till företagen.

Försök satsa på att förenkla och underlätta.

Intresserad av information beroende på innehåll och omfattning.

Vi upplever att företaget själv måste söka information från Länsstyrelsen. Vid förfrågan fungerar det bra och servicen är bra.

Det skulle vara bra med någon form av regelbunden information t ex nyhetsbrev eller liknande

Presentation av regionala miljömål

Muntlig information & besök (vi bjuder på kaffe)

Information brevlades

Nyhetsbrev 4 ggr/år. Seminarier vid större förändringar.

Inga krav på information från Länsstyrelsen. Vi får miljöinformation från Tranås kommun.

Ett alternativ till information från länsstyrelsen kan vara att kommunen fördelar den information som kan vara viktig för oss

Hellre information från kommunen

Riktad information gällande branschen

Information om förändringar samt hur nya lagar och regler ska tolkas i förhållande till vår typ av verksamhet

Vi får ingen information annat än om vi själva tar initiativ till kommunikation med länsstyrelsen

Informationsträffar

Brevpost

Verksamhetsinformation

Vanliga brev

Mer information som är lätt att förstå

Inte mer information – bättre!

Mera riktad information anpassad till respektive bransch

Utbud av miljöinformation angående eventuella utbildningar och seminarier

Någon form av nyhetsbrev per mail typ "Miljötranan"

Nyheter utöver ren lagtext, råd, erfarenheter och tillämpningsexempel från VA-området

Information om regionalt miljöarbete

Mer information och fler förslag på bra utbildningar och kurser inom miljö

Förebyggande information. Idag är informationen kontrollerande (i samband med avgifter, besiktningar, miljörapporter)

Information om viktiga förändringar på lagstiftningsfronten

Information om förändringar i miljöbalken och krav på vår verksamhet

En uppdaterad hemsida med bl a nyheter angående förändringar i miljöbalken och annan miljölagstiftning.

Länsstyrelsens prövnings- och tillsynsverksamhet

Att företaget får sitt tillstånd (ansökan 1998). ISO-certifierade med dispens tills vi får tillståndet

Informera andra länsstyrelser så att regelverket tolkas lika i hela Sverige

Snabbare svar på aktuella frågor

Vi är idag inte bättre än vilken bananrepublik som helst och har ingen rätt att ställa krav på mindre utvecklade miljöbelastade länder

Mycket märklig behandling av tillståndsansökningar. Vi vet inte ens när ansökan ska behandlas (i år, nästa år ..)

Information om svarstider etc

Varför behövs en telefonkatalogtjock ansökan till en våtmark?

Önskemål om checklista / lathund för att underlätta lagtolkningen

Flera av efterfrågade uppgifter hittar ni i vår miljörapport

Normal postgång

Vill ha hjälp att tillgå och svar inom rimliga tid och att kunskapen hos era handläggare var bättre

Mer information vid tillståndsprövning. Information och jämförelser mellan företag.

Problem att olika regler gäller för våra konkurrenter beroende på när vi får tillstånd, hur hårda villkoren blir. Tillstånden borde begränsas i tid.

Olika bedömningar av olika tillsynsmyndigheter, vid olika tidpunkter.

Mera informella kontakter med företagen

Avståndet känns ibland långt i tillståndsbehandlingen

När man ringer så vet ingen någonting. Vi skulle beställa en blankett men fick ingen hjälp. Den som svarade sa bara att den inte kunde.

Vi väntar på vårt tillstånd!

Hur kan ni förvänta er svar på enkäten inom 3 veckor. Vi har väntat i 2,5 år på vårt tillstånd!

Länsstyrelsens förebyggande arbete

Tätare kommunikationer

Önskar klara riktlinjer angående miljörapporten.

Önskar att tillsynsmyndigheten kan upplysa om förseelser utan att ha skyldighet att anmäla till åtal

Möjlighet för företag att ställa frågor vid osäkerhet utan risk för påföljd vid fel svar

Utbildning med inriktning på tolkning och tillämpning av miljölagar

Positivt om Länsstyrelsen någon gång kom på besök och informerade sig om företagens framtid och behov

Fördelaktigt om länsstyrelsen besökte företaget och informerade / utbildade företaget om

synsätt, trender, sannolik utveckling etc inom lagstiftning och tillämpning

Nätverksarbete med andra intressenter för kunskaps- och erfarenhetsutbyte önskvärt

Länsstyrelsen bör samverka med företagen, stödja och hjälpa till i miljöfrågor och eventuella investeringar vara till hjälp när man söker eventuella pengar för miljön

Personlig rådgivning

Seminarier och personliga besök

Personliga besök

Intressecentrum för företag - myndighet att diskutera olika frågor t ex avfallshantering

Länsstyrelsen skulle ha en mer rådgivande funktion.

Hjälpa oss att tolka en komplicerad lagstiftning och miljöomvärld (kemikalier)

Skulle uppskatta draghjälp av länsstyrelsen i stället för mer pappersexercis

Miljöarbetet kräver personella och ekonomiska resurser. Mer fokus på praktiska åtgärder än skrivbordsarbete.

Information / dialog i samband med tillståndsansökan

Mera personlig kontakt

En bättre dialog efterfrågas

Vi saknar rutiner för att utföra egenkontroll

Vi önskar lättbegripliga listor att fylla i för vårt miljöarbete

Den stora nöten för små företag är kemikalier. Utöver varuinformationsblad - svårt att hitta information.

Både obs- och begränsningslistan är svåra att hitta i och kräver kunskap att tolka. En enkel "mall" vore önskvärt för att underlätta sökning och kunskapsinhämtning

Övrigt

Företaget kommer inom kort att lägga ner hela verksamheten och kommer att begära återkallelse av tillståndet

Vi håller på att förnya vår egenkontroll

På ett så litet företag som vårt har vi varken råd eller tid att ha någon extra anställd för miljöfrågor

Införande av rutiner kring egenkontroll är slutskedet. Klar 1-2 mån

Införande av ISO 14001 pågår och beräknas vara färdigt för certifiering inom 1-2 år.

Om något eller några år kommer produktionen att upphöra av åldersskäl

Verksamheten är inte längre tillståndspliktig

Verksamheten är nedlagd

Vi kommer att söka tillstånd senast 2004-12-31 på grund av omklassning

Vi är inte tillräckligt insatta i miljöfrågorna tack vare att vi inte har så mycket kemikalier i vår verksamhet

Jönköping 2003-08-15

Till VD / miljöansvarig

För att få en klarare bild av Ert miljöarbete samt för att möta Ert behov och Er efterfrågan på information och utbildning inom miljöarbetet är vi tacksamma om Ni kan vara oss behjälpliga och svara på bifogade frågor om Er verksamhet.

Enkäten kommer i ett första skede att skickas ut till länets samtliga tillståndspliktiga verksamheter (ca 350 företag). I ett andra skede diskuteras att även skicka enkäten till länets anmälningspliktiga företag (ca 650 st) för vilka kommunerna står som tillsynsmyndighet.

Varje enkät är försedd med en kontrollsiffra. Denna har till syfte att kunna skicka ut påminnelser. Svaren kommer att sammanställas så att det inte går att utläsa hur just Ni har svarat. En sammanställning av resultatet kommer under hösten att publiceras på Länsstyrelsens hemsida www.f.lst.se

Enkäten vill vi ha tillbaka i det portofria svarskuvertet senast 3 september 2003.

Länsstyrelsen i Jönköpings län är i ett expansivt skede inom vilket ingår att utarbeta ett regionalt tillväxtprogram för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv. Som en del av länsstyrelsens regionalpolitiska projektverksamhet sker olika satsningar bl a inom projektet ”Miljöstragisk näringslivsutveckling”.

Syftet med projektområdet är att öka företagens kunskap om miljöfrågornas betydelse, att hjälpa företag att inleda ett systematiskt miljöarbete genom egenkontroll och miljöledning samt att öka riskmedvetenheten hos länets företag vilket ger trovärdighet på marknaden och kontroll över verksamhetens miljöpåverkan. ***Visionen är att Jönköpings län år 2015 är en av Europas främsta regioner med hållbar tillväxt.***

Antalet miljöcertifierade företag enligt ISO 14001 är i Jönköpings län relativt sett högt. Den 1 juli 2003 var 206 av länets företag certifierade att jämföra mot att det i landet fanns totalt 2675 ISO 14001-certifierade företag i februari 2003.

Har Ni frågor med anledning av denna enkät är Ni välkommen att kontakta Annelie Johansson på telefon 036 – 39 50 72, 070 – 60 93 611 eller via e-post till annelie.johansson@f.lst.se

Erik Tängdén
Planeringsdireköt

Annelie Johansson
miljöskyddsdireköt

För vidare information

Er kontaktperson: .....

Företagets e-mail: .....

ALLMÄNNA FRÅGOR

1. Vilken omsättning har Ert företag? .....Mkr
2. Hur många anställda har Ni? .....
3. Vem är Er tillsynsmyndighet när det gäller miljöfrågor?
  - Länsstyrelsen
  - Kommunen
  - Vet ej

FÖRETAGETS MILJÖARBETE

4. Har Ni sedan tidigare kunskap om de skyldigheter som följer av förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll? (bifogas)
  - Ja
  - Nej
5. Enligt egenkontrollförordningen ska finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten (4 §). Har ni utsett någon inom Ert företag som är ansvarig för frågor enligt miljöbalken och dess föreskrifter? (om nej hoppa till fråga 8 annars fortsätt med fråga 6)
  - Ja
  - Nej
6. Vem har ansvar för detta?
  - VD
  - Särskild miljöansvarig

- Annan.....

7. Är fördelningen av det organisatoriska ansvaret dokumenterad?

- Ja
- Nej

8. Enligt egenkontrollförordningen ska finnas dokumenterade rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning mm för drift och kontroll hålls i gott skick (5 §). Har Ni skriftligt dokumenterade rutiner för att fortlöpande kontrollera utrustning och drift?

- Ja, samtliga
- Ja, delvis
- Nej, inga rutiner finns dokumenterade

9. Enligt egenkontrollförordningen ska verksamhetsutövaren fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultatet ska dokumenteras (6 §). Utför Ni regelbundna undersökningar och bedömningar avseende riskerna med verksamheten? (om nej hoppa till fråga 11 annars fortsätt med fråga 10)

- Ja, regelbundet _____ ggr per _____
- Ja, men inte regelbundet
- Nej

10. Finns resultatet av företagets undersökningar och bedömningar dokumenterade?

- Ja, samtliga
- Ja, delvis
- Nej

11. Vem utför förekommande undersökningar och bedömningar av riskerna med verksamheten?

- Företaget själv
- Utomstående konsult
- Branschorganisation
- Annan.....

12. Enligt egenkontrollförordningen ska finnas en dokumenterad förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten (7 §). Har ni en uppdaterad kemikalieförteckning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

13. Arbetar Ni aktivt med miljöfrågor på annat sätt? (om nej hoppa till fråga 18 annars fortsätt med fråga 14)

- Ja
- Nej

14. På vilket sätt?

- ISO 14001
- EMAS
- FR 2000
- Miljödiplomering
- Miljömärkning (t ex svanen eller certifierad miljövarudeklaration)
- Annat:.....
.....
.....

15. Varför började ni arbeta på detta sätt?

- För att möta kundkrav
- Myndigheters krav
- Konkurrensskäl
- Eget engagemang
- Annat:.....
.....
.....

16. I vilken omfattning arbetar Ni med miljöfrågor?

Uppskattade kostnader .....kronor
Antal heltidstjänster (för miljösamordnare eller motsv.).....

17. Är miljöaspekten viktig i företagets marknadsföring?

- Ja
- Nej

18. Varför arbetar Ni inte med miljöfrågor?

- Vi upplever inga krav varken från kunder, myndigheter eller någon annan
- Det är inte lönsamt
- Vi hinner inte
- Annan anledning.....

19. Vilka trender ser Ni när det gäller miljöfrågor och Ert företags framtida verksamhet?

- Miljöfrågan kommer att bli allt viktigare
- Miljöfrågor är viktiga
- Miljöfrågan är mindre viktiga
- Miljöfrågan är utan betydelse för vår framtida verksamhet

20. Tillhör ni något nätverk inom området hållbar utveckling och miljöfrågor?

- Ja (t ex branschorganisation, lokal företagsföreningen eller annan gruppering)
- Nej

Om ja, vilka?

.....

.....

.....

ALLMÄNT OM FRAMTIDEN

21. Hur ser framtiden ut för Ert företag?

- Vår lönsamhet ser ut att öka den närmaste framtiden
- Ingen tydlig trend går att se
- Vår lönsamhet ser ut att minska den närmaste framtiden

22. Kommer Ni att inom de närmaste två åren genomföra förändringar i produktionen som kräver tillståndsprovning?

- Ja, nytt tillstånd
- Ja, ändring av befintligt tillstånd
- Nej
- Vet ej

INFORMATION OCH STÖD FRÅN LÄNSSTYRELSEN

23. Hur upplever Ni den information Ni får från Länsstyrelsen idag?

- Den är bra
- Den kunde bli bättre t ex genom.....
.....
.....
- Vi får ingen

24. Skulle Ni vilja ha mer information från Länsstyrelsen?

- Ja
- Nej (om Nej, fortsätt till övrigt att tillägga)

25. Vad skulle Ni vilja att Länsstyrelsen informerade Er mer om?

- Allmän näringslivsinformation
- Miljöbalken och övrig svensk miljölagstiftning
- Allmän miljöinformation
- EU:s miljölagstiftning
- Annat.....

26. Hur skulle Ni vilja att Länsstyrelsen informerade Er om dessa saker?

- Nyhetsbrev som distribueras med e-post
- Hemsida
- Seminarier/utbildningar
- Annat.....

Bifogas: Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll

